หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย

Supplementary Reading Books for Foreign Learners on "The Auspicious Names and Beliefs of Thai People"

ศิริลักษณ์ เจริญรัมย์ [1]**/ วิชชุกร ทองหล่อ** [2]

Sirilak Charoenram / Witchukorn Thonglo

[1] สาขาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Program in Teaching Thai as a Foreign Language, Faculty of Humanities, Srinakharinwirot University
[2] ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Department of Thai Language, Faculty of Humanities, Srinakharinwirot University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่องมงคลนามกับความเชื่อของคนไทยให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80 และเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจด้านภาษาและวัฒนธรรมไทยให้แก่ผู้เรียนชาวต่างชาติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชาวกัมพูชาที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย มีประสิทธิภาพ 95/87.22

คำสำคัญ : หนังสืออ่านประกอบการเรียน ผู้เรียนชาวต่างชาติ มงคลนาม

Abstract

The purpose of the research was to construct a supplementary reading book for foreign learners on "The auspicious names and beliefs of Thai people" to have the efficiency in accord with the efficiency criteria of E1/E2 = 80/80, and to enhance knowledge and understanding of language and culture for foreign learners. The supplementary reading book was experimented on Khmer students who were studying for bachelor's degrees at Buriram Rajabhat University to see its effectiveness. The research instruments were the supplementary reading book, and an achievement test. The results showed that

the supplementary reading book was effective at the significance level of 95/87.22

Keywords: Supplementary Reading Books, Foreign Learners, Auspicious Names

บทนำ

ภาษาและวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่สัมพันธ์กันอย่างแนบแน่น ความรู้ความเข้าใจเรื่องวัฒนธรรมเป็นความรู้พื้นฐานสำคัญที่จะทำให้เข้าใจได้ชัดเจนว่า วัฒนธรรมกับภาษาเป็นเรื่องที่ต้องเรียนรู้ไปพร้อมๆ กัน การเรียนรู้ภาษาของสังคมใดจำเป็นต้องศึกษาวัฒนธรรมของสังคมนั้นควบคู่ไปด้วยเพราะภาษาสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรม และภาษาจะเป็นที่เข้าใจอย่างแท้จริงลึกซึ้งมิได้ถ้าปราศจากความรู้ในเรื่องปริบททางวัฒนธรรม อีกทั้งวัฒนธรรมในด้านความคิดค่านิยม ความเป็นอยู่หรือวิถีชีวิตเป็นเครื่องกำหนดการใช้ภาษา ด้วยเหตุผลดังกล่าวในการเรียนภาษาต่างประเทศให้สัมฤทธิ์ผลต้องให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารกับเจ้าของภาษาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจวัฒนธรรม และการดำรงชีวิตของชนชาติเจ้าของภาษานั้นได้อย่างถ่องแท้ขึ้น

การเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศนอกจากความรู้และหลักเกณฑ์ทางภาษาแล้วยังต้องคำนึงถึงการสร้างองค์ความรู้เพื่อให้เกิดความเข้าใจในวัฒนธรรมที่แตกต่างของผู้เรียนแต่ละชาติ เพื่อให้ผู้เรียนชาวต่างชาติเข้าใจวิถีชีวิต ค่านิยม ความเชื่อของคนไทย ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจวัฒนธรรมไทย อันจะนำไปสู่การพัฒนาความสามารถในการเรียนภาษาไทยอย่างถูกต้องเหมาะสมในปริบทของสังคมไทย

วิถีของคนไทยมีวัฒนธรรมส่วนหนึ่งเกี่ยวข้องผูกพันกับมงคลนามเป็นชื่อของคน สัตว์ สิ่งของและสถานที่ เป็นความเชื่อในสังคมไทยที่ผูกพันกับภาษา เช่น ถ้าพ่อแม่เป็นคนจนอยากจะให้ลูกมีชีวิตที่มั่งคั่งก็อาจตั้งชื่อลูกว่า “บุญมี” เพื่อเป็นมงคลว่าจะเป็นผู้มีบุญเกื้อหนุนให้ชีวิตหรือถ้าเป็นผู้ประกอบการทางธุรกิจที่เป็นเจ้าของห้างร้านต่างๆ นิยมตั้งชื่อร้านให้เป็นมงคลเพื่อให้สามารถทำกิจการค้าได้เจริญก้าวหน้า นอกจากนี้ ต้นไม้ใบไม้นับเป็นสิ่งหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับคนไทยในเชิงวัฒนธรรมและวิถีชีวิตไทย ดอกไม้ อาหารและขนมไทยก็มีบทบาทสำคัญจนเรียกได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งในพิธีการ และวันสำคัญต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชาวไทย การยึดถือเอาพันธุ์ไม้เป็นสื่อ เป็นสัญลักษณ์เชื่อมโยงกับความรัก ความสุข ความทุกข์ ความสูญเสีย และการพลัดพราก เพราะชื่อของพันธุ์ไม้บ้าง เพราะลักษณะของพันธุ์ไม้บ้าง เป็นธรรมเนียมความเชื่อที่อยู่ในวิถีชีวิตของคนไทยมาโดยตลอด เรื่องของไม้มงคลและไม้ต้องห้ามนานาชนิดยังคงสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน การศึกษาความเชื่อในสังคมไทยที่ผูกพันกับภาษาเป็นส่วนหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับภาษาและวัฒนธรรม เพราะทำให้เข้าใจความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ความเชื่อและวิถีชีวิตของคนไทยได้ดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์จัดการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาชาวกัมพูชาที่เป็นนักเรียนทุนพระราชทานในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เข้ามาศึกษาในระดับปริญญาตรีเป็นประจำทุกปี เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2548 จนถึงปัจจุบัน การจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษากัมพูชา มหาวิทยาลัยไม่มีนโยบายจัดการศึกษาเป็นการเฉพาะสำหรับกลุ่มนักศึกษาต่างชาติ แต่จัดให้เรียนร่วมกันกับนักศึกษาไทย ทั้งในรายวิชาเกี่ยวกับภาษาไทยและรายวิชาอื่นๆ โดยใช้แบบเรียน เอกสารประกอบการเรียนเช่นเดียวกับนักศึกษาไทย ซึ่งนักศึกษากัมพูชายังมีความรู้ทางภาษาและวัฒนธรรมน้อย จำเป็นต้องเสริมสร้างความรู้ทางวัฒนธรรมไทยมากขึ้นเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการสื่อสารและการใช้ชีวิตอยู่ในสังคมไทยนักศึกษากัมพูชากลุ่มนี้จึงยังขาดหนังสือเสริมประสบการณ์ด้านภาษาและวัฒนธรรมไทย ผู้เรียนที่สนใจศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยต้องศึกษาด้วยตนเองจากบทความหรือเอกสารต่าง ๆ ซึ่งเนื้อหาอาจมีความคลาดเคลื่อนและทำให้เสียเวลาในการค้นหาข้อมูลมาก

ประเทศไทยและกัมพูชานั้นแม้ว่าสองประเทศจะมีอาณาเขตติดต่อกัน มีวัฒนธรรมคล้ายคลึงกัน แต่แนวคิดและประเพณีบางประการแตกต่างไปจากของไทย โดยเฉพาะด้านความเชื่อการมีวัฒนธรรมร่วมและแตกต่างของทั้งสองประเทศเช่นนี้ หากมีหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาไทยที่มีเนื้อหาทางวัฒนธรรมไทยจะช่วยให้

ผู้เรียนชาวกัมพูชาเข้าใจความคิด ความรู้สึก ความเชื่อ และวัฒนธรรมไทย ทั้งยังมีส่วนในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจภาษาและความหมายของคำในภาษาไทยที่สัมพันธ์กับวัฒนธรรมได้ ทำให้ผู้เรียนชาวต่างชาติสามารถนำความรู้ทางภาษามาใช้อย่างเข้าใจวัฒนธรรม อันจะนำไปสู่การสร้างความสัมพันธ์อย่างเข้าใจและให้เกียรติกัน ซึ่งจะทำให้สามารถหลีกเลี่ยงปัญหาที่เกิดจากความไม่เข้าใจได้ สามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ดียิ่งขึ้นในอนาคตและเพื่อจะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์เมื่อจะต้องเกี่ยวข้องกับคนไทย

ด้วยเหตุผลดังกล่าวมานี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะสร้างหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยและวิถีชีวิตของคนไทยให้แก่ผู้เรียนชาวต่างชาติ ให้ผู้เรียนได้เรียนภาษาไทยควบคู่ไปกับการเรียนรู้วัฒนธรรมไทย ซึ่งจะส่งผลที่ดีต่อการเรียนรู้ภาษาและการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน ทำให้ผู้เรียนชาวต่างชาติมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทย คนไทย และประเทศไทยมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อสร้างหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย

2. เพื่อหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทยตามเกณฑ์การหาประสิทธิภาพที่กำหนดไว้คือ 80/80

3. เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจด้านภาษาและวัฒนธรรมไทยให้แก่ผู้เรียนชาวต่างชาติ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาชาวกัมพูชาที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ปีการศึกษา2558 จำนวน 12 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาชาวกัมพูชาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2558 จำนวน 6 คน โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purpose sampling) ด้วยการพิจารณาพื้นความรู้ภาษาไทย คือ ผู้ที่สามารถอ่านและเขียนภาษาไทยได้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากเรียนด้วยหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย

3.เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมงคลนามกับความเชื่อของคนไทยจากเอกสารและตำราต่างๆ แล้วจึงนำมาวิเคราะห์ประมวลเนื้อหา เพื่อสร้างหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและ

วัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทยจำนวน 6 บท ได้แก่

บทที่ 1 ความเชื่อกับมงคลนาม
บทที่ 2 ต้นไม้มงคลของไทย
บทที่ 3 ดอกไม้มงคลของไทย
บทที่ 4 อาหารมงคลของไทย
บทที่ 5 ขนมมงคลของไทย
บทที่ 6 ของมงคลในประเพณีต่างๆ ของไทย

โดยแต่ละบทประกอบด้วย บทอ่าน คำศัพท์ ภาพประกอบ แบบทดสอบท้ายบท และความรู้เสริมบทเรียน

4. เกณฑ์ที่ใช้ประเมินประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบ

การประเมินประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทย กำหนดเกณฑ์ไว้ 80/80

วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. รวบรวมและศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ่านประกอบการเรียน ภาษาและวัฒนธรรมไทยและมงคลนามกับความเชื่อของคนไทย

2. กำหนดกลุ่มตัวอย่าง

3. สร้างเครื่องมือการทดลองคือหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทยและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4. นำเครื่องมือการทดลองไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบเพื่อแก้ไขปรับปรุง

5. นำหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่อง มงคลนามกับความเชื่อของคนไทยและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุง

6. นำหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสมบูรณ์แบบไปทดลองหาประสิทธิภาพกับกลุ่มตัวอย่างการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ดังนั้นผู้วิจัยดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้เรียนชาวกัมพูชา จำนวน 6 คน โดยมีขั้นตอนดังนี้

6.1 จัดเวลาเรียนรู้เรื่องมงคลนามกับความเชื่อของคนไทยตามเนื้อหาในหนังสือ จำนวน 6 บท โดยแบ่งเวลาบทละ 2 คาบ คาบละ 60 นาที

6.2 ในระหว่างสอน ผู้วิจัยบันทึกคะแนนทดสอบท้ายบทเรียนของผู้เรียนทุกบท จำนวน 6 ครั้ง และทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน 1 ครั้ง เมื่อผู้เรียนเรียนจบครบทุกคาบแล้ว ผู้วิจัยกำหนดระยะเวลาทดลองทั้งหมด 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน และทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนรวมทั้งหมด 6 บท 1 วัน

7. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สูตรสถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และสถิติหาค่าประสิทธิภาพของตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

8. สรุปผลอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากคะแนนที่ผู้เรียนได้ทำแบบทดสอบท้ายบทเรียนแต่ละบท เพื่อหาประสิทธิภาพตัวแรก (E1)

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากคะแนนที่ผู้เรียนได้ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนครบทั้ง 6 บท เพื่อหาประสิทธิภาพตัวหลัง (E2)

3. วิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของแบบเรียนตามเกณฑ์ 80/80 (E1/E2)

ผลการวิจัย

ตารางแสดงค่าประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่องมงคลนามกับความเชื่อของคนไทย ตามเกณฑ์ที่กำหนด (E1/E2=80/80)

บทที่	เรื่อง	E1	E2
1	ความเชื่อกับมงคลนาม		90
2	ต้นไม้มงคลของไทย	100	
3	ดอกไม้มงคลของไทย		93.33

บทที่	เรื่อง	E1	E2
4	อาหารมงคลของไทย		100
5	ขนมมงคลของไทย		100
6	ของมงคลในประเพณีต่างๆ ของไทย		86.67
	รวมเฉลี่ย 6 บท	**95**	**87.22**

จากตารางผู้วิจัยพบว่า หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่องมงคลนามกับความเชื่อของคนไทย ทั้ง 6 บท มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 โดยประสิทธิภาพตัวแรก (E1) ของบทเรียนทั้ง 6 บทอยู่ระหว่าง 86.67-100 ซึ่งมีประสิทธิภาพค่าเฉลี่ยทั้ง 6 บทเรียน คือ E1 = 95 และประสิทธิภาพคะแนนทดสอบผลสัมฤทธิ์หลังเรียนครบทั้ง 6 บท คือ E2 = 87.22

สรุปผลการวิจัย

๑. การศึกษาวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่องมงคลนามกับความเชื่อของคนไทย จำนวน 6 บท โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับมงคลนามกับความเชื่อของคนไทยในเรื่องต่างๆ ได้แก่ ความเชื่อกับมงคลนาม ต้นไม้มงคลของไทย ดอกไม้มงคลของไทย อาหารมงคลของไทย ขนมมงคลของไทย และของมงคลที่ใช้ในประเพณีต่างๆ ของไทย

๒. หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่องมงคลนามกับความเชื่อของคนไทย มีประสิทธิภาพ 95/87.22 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ 80/80 มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะนำไปใช้เป็นหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติได้

๓. หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่องมงคลนามกับความเชื่อของคนไทยช่วยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจด้านภาษาและวัฒนธรรมไทยให้แก่ผู้เรียนชาวต่างชาติ

อภิปรายผล

1. จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสร้างหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่องมงคลนามกับความเชื่อของคนไทย ผลปรากฏว่า ผ่านเกณฑ์ประสิทธิภาพของ (E1) เท่ากับ 95 และประสิทธิภาพของ (E2) เท่ากับ 87.22 สรุปว่า หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่องมงคลนามกับความเชื่อของคนไทย มีประสิทธิภาพ 95/87.22 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ 80/80 แสดงว่าหนังสืออ่านประกอบการเรียนมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ ทั้งนี้เป็นเพราะการออกแบบและสร้างหนังสืออ่านประกอบการเรียนที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับผู้เรียน และผู้เรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี เป็นผลให้ดำเนินการวิจัยเป็นไปอย่างราบรื่น จึงเป็นผลสืบเนื่องที่ทำให้หนังสืออ่านประกอบการเรียนเล่มนี้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ 80/80

2. จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสร้างหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่องมงคลนามกับความเชื่อของคนไทยได้หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจภาษาและวัฒนธรรมไทยมากขึ้น โดยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ทั้งนี้เป็นเพราะหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยการศึกษาเอกสาร ตำราเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรม การสร้างหนังสืออ่านประกอบการเรียน และได้รับการประเมิน

ประสิทธิภาพจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย ด้านการสอนภาษาไทยให้นักศึกษากัมพูชา และด้านการวัดและประเมินผลทางการศึกษา โดยผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินคุณภาพหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่องมงคลนามกับความเชื่อของคนไทย ทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านรูปเล่ม ภาพประกอบ ตัวอักษร และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และให้คำแนะนำด้านต่างๆ จากนั้น ผู้วิจัยได้นำไปปรับปรุงแก้ไข จากผลการประเมินคุณภาพหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่องมงคลนามกับความเชื่อของคนไทย และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าเฉลี่ย 1 สรุปได้ว่า ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านประเมินประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติให้อยู่ในระดับมีความเหมาะสมมาก

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้นำไปทดลองกับกลุ่มย่อยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างก่อนนำหนังสืออ่านประกอบการเรียนไปทดลองจริง ทำให้สามารถหาข้อบกพร่องและปรับปรุงหนังสืออ่านประกอบ

การเรียนอีกครั้งหนึ่ง ทำให้ผู้วิจัยมั่นใจว่าหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่องมงคลนามกับความเชื่อของคนไทย มีคุณภาพช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จริง และการทดลองหาประสิทธิภาพหนังสืออ่านประกอบการเรียนจะสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ แล้วจึงนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 6 คน ผลปรากฏว่าบทเรียนทุกบทผ่านเกณฑ์ประสิทธิภาพมีผลสูงกว่าร้อยละ 80 แสดงว่าแบบเรียนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ 80/80

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยพบว่า ค่าประสิทธิภาพร้อยละของแต่ละบทเรียนมีความแตกต่างกัน

ค่าประสิทธิภาพร้อยละของบทเรียนแต่ละบทเมื่อเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ต้นไม้มงคลของไทย อาหารมงคลของไทย ขนมมงคลของไทย มีค่าประสิทธิภาพร้อยละ 100 ดอกไม้มงคลของไทย มีค่าประสิทธิภาพร้อยละ 93.33 ความเชื่อกับมงคลนาม มีค่าประสิทธิภาพร้อยละ 90 และของมงคลในประเพณีต่างๆ ของไทย มีค่าประสิทธิภาพร้อยละ 86.67

จากผลค่าประสิทธิภาพข้างต้น บทเรียนที่มีค่าประสิทธิภาพร้อยละสูงที่สุด 100 คือ บทเรียนที่ 2 เรื่องต้นไม้มงคลของไทย บทเรียนที่ 4 อาหารมงคลของไทย และบทเรียนที่ 5 ขนมมงคลของไทย ถึงแม้ผู้เรียนจะได้คะแนนสูงถึงร้อยละ 100 แต่หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยก็มีความเหมาะสมตามระดับของผู้เรียนแล้ว เพราะผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินประสิทธิภาพด้านเนื้อหาอยู่ในระดับมีความเหมาะสมมาก มีค่าเฉลี่ย 1 ดังนั้นจึงสามารถวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้ผู้เรียนสามารถทำแบบทดสอบและได้คะแนนเต็มทุกคนในบทเรียนทั้ง 3 บทนี้เพราะวัฒนธรรมของผู้เรียนใกล้เคียงกับวัฒนธรรมไทย เพราะเป็นประเทศในภูมิภาคเดียวกัน มีลักษณะภูมิประเทศและธรรมชาติที่คล้ายคลึงกัน มีพรมแดนติดต่อกัน ส่งผลให้มีลักษณะร่วมทางวัฒนธรรม ทั้งในด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่และอาหารการกิน สิ่งที่ปรากฏในเนื้อหาบทเรียนล้วนเป็นสิ่งที่ผู้เรียนมีภูมิรู้และประสบการณ์มาก่อนในประเทศของตน แต่อาจมีรายละเอียดปลีกย่อยบางอย่างที่แตกต่างกัน ตัวอย่างเช่น ต้นไม้มงคลของของไทยก็เป็นต้นไม้ที่มีในประเทศกัมพูชาเช่นเดียวกัน อาหารของประเทศกัมพูชาก็มีความคล้ายคลึงกับอาหารของเพื่อนบ้านอย่างประเทศไทย เช่น อาม็อก (Amok) เป็นอาหารประจำชาติของกัมพูชา มีลักษณะคล้ายห่อหมกของไทย นมบันเจ๊าะเป็นอาหารกัมพูชาที่รู้จักกันโดยทั่วไปมีลักษณะคล้ายขนมจีนของไทย รับประทานกับน้ำราดและผักเช่นเดียวกับขนมจีนน้ำยาของไทย นมยิบของกัมพูชามีรูปร่างคล้ายดาวสีเหลืองทอง ทำจากไข่แดง แป้ง และน้ำตาล เช่นเดียวกับขนมทองหยิบของไทย ขนมโบราณอื่นๆ ของกัมพูชา เช่น ขนมทองหยอด ฝอยทองก็เป็นที่นิยมกันมากในกัมพูชา มีลักษณะและวิธีการทำเหมือนกับขนมไทย ลักษณะทางธรรมชาติและวัฒนธรรมที่มีลักษณะร่วมกันเช่นนี้ ทำให้อ่านแล้วเข้าใจเนื้อหาบทเรียนได้ง่ายขึ้น ตลอดจนสามารถเห็นลักษณะวัฒนธรรมร่วมและที่แตกต่างของไทยและกัมพูชา และเกิดการเรียนรู้แบบถ่ายโอนประสบการณ์ได้

ลำดับต่อมามีค่าประสิทธิภาพร้อยละ 93.33 คือ บทเรียนที่ 3 ดอกไม้มงคลของไทย เป็นอีกบทเรียนหนึ่งที่

ผู้เรียนทำคะแนนได้สูง เนื่องมาจากดอกไม้มงคลของไทยก็เป็นดอกไม้ที่พบได้ในประเทศเพื่อนบ้านอย่างกัมพูชาเช่นกัน แต่อาจมีความเชื่อเกี่ยวกับดอกไม้แต่ละชนิดแตกต่างกัน การมีลักษณะร่วมทางธรรมชาติของทั้งสองประเทศเช่นนี้ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาบทเรียนได้ง่าย จึงทำให้ได้ค่าประสิทธิภาพสูงสุดเป็นลำดับที่สอง

ลำดับที่สามมีค่าประสิทธิภาพร้อยละ 90 คือ บทเรียนที่ 1 ความเชื่อกับมงคลนาม ซึ่งเนื้อหาในบทเรียนนี้เป็นการให้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความเชื่อของคนไทยที่มีต่อมงคลนาม การตั้งชื่อคน สถานที่ และสิ่งอื่นๆ ก็เป็นเรื่องที่ผู้เรียนเข้าใจได้ง่าย เพราะในประเทศกัมพูชาก็มีวัฒนธรรมการตั้งชื่อคล้ายคลึงกับของไทย โดยมีการเลือกคำที่มีความหมายดี หรือเอาชื่อบรรพบุรุษมาตั้ง เป็นเรื่องที่ผู้เรียนคุ้นเคยแล้วจึงสามารถทำได้ดี

สุดท้ายบทเรียนที่มีค่าประสิทธิภาพร้อยละน้อยที่สุดในจำนวน 6 บท คือบทเรียนที่ 6 ของมงคลในประเพณีต่างๆ ของไทย ซึ่งมีค่าประสิทธิภาพร้อยละ 86.67 ผู้วิจัยพบว่าแม้วัฒนธรรมประเพณีของไทยและกัมพูชาจะมีความคล้ายคลึงกัน แต่ก็มีความแตกต่างกันบางประการในด้านรูปแบบประเพณี และคติความเชื่อ ดังนั้นจึงได้สร้างบทเรียนนี้ขึ้น โดยผู้วิจัยเลือกเฉพาะประเพณี หัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิตมาเรียบเรียงเป็นเนื้อหา ได้แก่ ประเพณีการแต่งงาน ประเพณีการขึ้นบ้านใหม่ และประเพณีการบายศรีสู่ขวัญ ไม่เช่นนั้นผู้เรียนอาจจะทำแบบทดสอบได้คะแนนน้อย แต่ก็ด้วยสาเหตุด้านความแตกต่างในรูปแบบประเพณีและคติความเชื่อนั่นเองที่ส่งผลให้ค่าประสิทธิภาพของบทเรียนนี้ต่ำกว่าบทเรียนอื่นๆ

3. ค่าประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบการเรียนรวมทั้ง 6 บท และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 80 ทั้งนี้เป็นเพราะหนังสืออ่านประกอบการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีเนื้อหาที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนชาวต่างชาติ เมื่อเรียนด้วยหนังสืออ่านประกอบการเรียนนี้แล้วก็จะส่งผลดีต่อการเรียนวิชาอื่น ผู้เรียนจึงให้ความสนใจเนื้อหาในบทเรียนมาก ประกอบกับการออกแบบบทเรียน มีรูปแบบและลำดับของบทเรียนทั้ง 6 บทแบบเดียวกัน คือ บทอ่าน คำศัพท์ แบบทดสอบท้ายบทเรียน และความรู้เสริมบทเรียน ซึ่งเป็นประโยชน์สำหรับผู้เรียนเมื่อจะต้องอาศัยอยู่ในประเทศไทย และผู้เรียนจะได้เรียนรู้คำศัพท์เพิ่มเติม นอกจากนี้ บทเรียนแต่ละบทใช้ภาษาง่ายๆ มีภาพประกอบที่สอดคล้องกับเนื้อหาบทเรียนตลอดทั้งเล่ม ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาบทเรียนมากขึ้น รูปเล่มมีสีสันสวยงาม ดึงดูดให้ผู้เรียนสนใจและตื่นตัว ทำให้ขั้นตอนการเรียนง่ายและน่าสนใจ ผู้สอนสามารถออกแบบกิจกรรมได้หลากหลายตามระดับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน โดยผู้สอนสามารถปรับกิจกรรมให้มีการเรียนการสอนทั้งทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนควบคู่กับการเรียนเนื้อหาเรื่องมงคลนามกับความเชื่อของคนไทย หรืออาจจัดกิจกรรม ทัศนศึกษาโดยการเยี่ยมบ้านเพื่อนคนไทย โดยผู้สอนดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ นอกจากนี้ผู้สอนได้สร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนนำความรู้ในแต่ละบทไปใช้หลังการเรียนรู้ เช่น การเลือกดอกไม้บูชาพระหรือร่วมพิธีกรรมทางศาสนา การร่วมงานประเพณีต่างๆ ของไทย การร่วมงานประเพณีบายศรีสู่ขวัญในโอกาสต่างๆ ที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้น การเลือกขนมไทยเพื่อมอบเป็นของขวัญในโอกาสต่างๆ สิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาการเรียนรู้ สอดคล้องกับพิณทิพย์

ทวยเจริญ (2537 : 88-89) กล่าวสรุปว่าอิทธิพลทางด้านภาษามีปัญหาและมีความยากลำบากต่อผู้เรียนในเรื่องระดับความหมายและความแตกต่างทางวัฒนธรรม แบบเรียนควรมีกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนสนใจ สร้างแรงจูงใจในการเรียนมีภาพประกอบในทุกบทเรียนที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่นำเสนอ เพื่อช่วยสื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาบทเรียนมากขึ้น

4. หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่องมงคลนามกับความเชื่อของคนไทยมีค่าประสิทธิภาพ 95/87.22 โดยมีค่าประสิทธิภาพตัวหน้าสูงกว่าค่าประสิทธิภาพตัวหลัง เนื่องจากประสิทธิภาพตัวหน้าเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนการทำแบบทดสอบหลังเรียนของผู้เรียน ส่วนประสิทธิภาพตัวหลังเป็นผลการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนครบทั้ง 6 บท การทำแบบทดสอบท้ายบทเรียนแต่ละบทมักได้ผลคะแนนสูง เพราะผู้เรียนเพิ่งได้รับความรู้จากการบรรยายของผู้สอนหรือจาก

การร่วมกันทำกิจกรรมในคาบเรียนนั้น และคำถามในแบบทดสอบท้ายบทเรียนพุ่งไปที่เรื่องเดียว จึงเอื้อต่อสมาธิของผู้เรียนในการตอบคำถาม ซึ่งต่างกับการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ให้ผู้เรียนทำหลังจากเรียนครบทั้ง 6 บทแล้ว ผู้เรียนจะต้องมีความคงทนในการเรียนรู้ที่จะจำ จึงจะสามารถระลึกความรู้ที่เคยเรียนมาได้ อีกทั้งยังต้องตอบคำถามจำนวนมากที่ทดสอบความรู้ครบทั้ง 6 บท จึงเป็นเหตุทำให้ค่าประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบการเรียนรวมทั้ง 6 บท มากกว่าค่าประสิทธิภาพคะแนนทดสอบผลสัมฤทธิ์หลังเรียนบทเรียนทั้ง 6 บท

5. การใช้สื่อการสอนหลากหลายและการเรียนนอกห้องเรียนทำให้การสอนวัฒนธรรมน่าสนใจและประสบผลสำเร็จมากขึ้นและควรมีการเลือกสรรให้พอเหมาะสอดคล้องกับเวลากิจกรรมและเนื้อหาบทเรียน ผู้วิจัยสังเกตว่า ผู้เรียนมีความสนใจภาพที่ผู้วิจัยใช้ประกอบการสอน ภาพประกอบคำศัพท์ต่างๆ สื่อของจริง วีดิทัศน์ และการเรียนรู้นอกห้องเรียน ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาของบทเรียนมากขึ้น ผู้เรียนให้ความเห็นว่าการใช้สื่อการสอนและวิธีการสอนดังกล่าวเป็นที่น่าสนใจมากทำให้เขารู้สึกตื่นเต้นที่ได้เห็นวิถีชีวิตและประเพณีไทยทำให้สามารถเข้าถึงความงดงามของวัฒนธรรมไทยทั้งนี้สรุปได้ว่าการสอนวัฒนธรรมในประเทศที่ภาษาเป้าหมายไม่ใช่ภาษาแม่ซึ่งผู้เรียนไม่มีโอกาสสัมผัสจริงกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา การใช้สื่อการสอนอย่างหลากหลายและเหมาะสมจะเปรียบเสมือนการจำลองสถานการณ์จริงขึ้นมาสามารถทดแทนข้อจำกัดในเรื่องเวลาและสถานที่ดังกล่าวได้เป็นอย่างดี

6. ความรู้ทางวัฒนธรรมส่งผลต่อความสนใจในการเรียน จากการที่ได้เรียนเรื่องมงคลนามกับความเชื่อของคนไทย ผู้เรียนมีการสนทนาเปรียบเทียบความเหมือนและความต่างระหว่างความเชื่อของไทยและความเชื่อของชาติตนเอง จึงทำให้เกิดความเข้าใจและยอมรับในวิถีชีวิตและความเป็นไทยมากขึ้น เห็นได้ว่าการนำเสนอความรู้ทางวัฒนธรรมในชั้นเรียนส่งผลต่อต่อการเรียนรู้ภาษาของผู้เรียนชาวต่างชาติหลายประการ ทั้งในการใช้ภาษาและความรู้สึกต่อเจ้าของภาษา จะทำให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างคนที่มีภาษาและวัฒนธรรมแตกต่างกัน อันจะทำให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยยังพบว่า หนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่องมงคลนามกับความเชื่อของคนไทย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้ มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (80/80) คือ E1=95/E2=87.22 สามารถนำหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เรื่องมงคลนามกับความเชื่อของคนไทย ไปใช้ในการเรียนการสอนภาษาและวัฒนธรรมสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติได้

ข้อเสนอแนะ

1. ควรสร้างหนังสืออ่านประกอบการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับชาวต่างประเทศเพื่อสอนวัฒนธรรมที่เป็นวิถีชีวิตของคนไทยในด้านอื่นๆ เช่น ด้านการประกอบอาชีพ ด้านสถาปัตยกรรม ด้านงานฝีมือ ด้านการท่องเที่ยว ด้านศิลปะ ดนตรีและเพลง เป็นต้น

2. ควรมีการวิจัยพัฒนาสื่อมัลติมีเดียในรูปแบบซีดีรอม (CD-Rom) เพื่อใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับชาวต่างประเทศในด้านต่างๆ ควบคู่กับหนังสือเรียน เพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนและเพื่อตอบสนองความต้องการสื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพและทันสมัย

3. ควรมีการทำบทเรียนเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยในด้านต้านต่างๆ ในลักษณะออนไลน์ เพื่อให้ชาวต่างประเทศที่สนใจวัฒนธรรมไทยสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้

เอกสารอ้างอิง

พิณทิพย์ ทวยเจริญ. (2537). **ภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา**. กรุงเทพฯ : คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.